

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N68

26.12.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: კირის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება: შპს „ელბა ექსპორტი“;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. რუსთავი, გაგარინის ქუჩა N12 ;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 19.10.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენლის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში, შპს „ელბა ექსპორტის“ (ს/კ - 405247834) მიერ, წარმოდგენილია ქ. რუსთავში, კირის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიში.

სამინისტროს მიერ ქ. რუსთავში, სს „ქართული ფოლადის“ კირის წარმოებაზე გაცემულ იქნა №90 (25.09.2009) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა, რომელიც 2012 წელის ერთობლივი განცხადების საფუძველზე გადაეცა შპს „რუსთავის ფოლადს“. კირის წარმოებაზე შპს „რუსთავის ფოლადს“ მიღებული აქვს №2-896 (16.09.2019) გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება. 2019 წლის 18 ოქტომბერს ერთობლივი განცხადებით მომართეს სამინისტროს შპს „რუსთავის ფოლადისა“ და შპს „ელბა ექსპორტის“ უფლებამოსილმა წარმომადგენლებმა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გადაცემის შესახებ. „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-15 მუხლის საფუძველზე, 2019 წლის 30 ოქტომბერს გაიცა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N 2-1043 ბრძანება, რომლის მიხედვით შპს „რუსთავის ფოლადის“ კირის წარმოებაზე გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გადაეცა შპს „ელბა ექსპორტს“. ამავე ბრძანებით შპს „ელბა ექსპორტს“ დაევალა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 16 სექტემბრის №2-896 ბრძანებით გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით დადგენილი პირობების დაცვა.

არსებული კირის საწარმო მდებარეობს ქ. რუსთავში, გაგარინის ქუჩა N12-ში, შპს „რუსთავის ფოლადის“ მეტალურგიული ქარხნის ტერიტორიაზე (ს/კ -02.07.04.014) არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ტერიტორიის სამხრეთ-აღმოსავლეთ მხარეს), რომელიც შპს „რუსთავის ფოლადისგან“ იჯარით აქვს გადაცემული შპს „ელბა ექსპორტს“. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, კირის საწარმო წარმოადგენს შპს „რუსთავის ფოლადის“ მეტალურგიული ქარხნის დამხმარე წარმოებას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „ელბა ექსპორტის“ საწარმოს ტერიტორიიდან, შპს „რუსთავის ფოლადის“ მეტალურგიული ქარხნის საამქროს ჯართის დამუშავების უბანი დაშორებულია 430 მეტრით, ფოლადის სადნობი საამქრო 1200 მეტრით, მილსაგლინავი საამქრო 1650 მეტრით, ხოლო საფასონე-საჩამომსხმელო საამქრო - 1680 მეტრით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „ელბა ექსპორტის“ საწარმოს ტერიტორიიდან 850 მეტრის მანძილზე მდებარეობს შპს „ჰაიდელბერგცემენტ ჯორჯიას“ ცემენტის ქარხანა, თუმცა ელექტრონულად გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ შპს „ჰაიდელბერგცემენტ ჯორჯიას“ ცემენტის ქარხანა შპს „ელბა ექსპორტის“ საწარმოდან მდებარეობს დაახლოებით 632 მეტრის დაშორებით. უახლოესი დასახლებული პუნქტი საწარმოდან დაშორებულია 845 მეტრით, ხოლო ზედაპირული წყლის ობიექტი (მდ. მტკვარი) - 2 300 მეტრით.

2019 წლის N90 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად, შპს „ელბა ექსპორტის“ საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული თითოეული შახტური ღუმელის წარმადობა შეადგენდა 40 ტონას დღე-ღამეში. წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, შპს „ელბა ექსპორტის“ მიერ უკვე განხორციელდა ტექნოლოგიური ცვლილებები, მათ შორის გაიზარდა შახტური ღუმელების წარმადობა. არსებული მდგომარეობით, საწარმოში უწყვეტი ციკლით, პარალელურ რეჟიმში ფუნქციონირებს ორი შახტური ღუმელი და თითოეული მათგანის მიერ წარმოებული პროდუქციის რაოდენობა შეადგენს 70 ტონას, ხოლო მაქსიმალური დატვირთვის პირობებში წარმადობის გაზრდა შესაძლებელია 80 ტონამდე დღე-ღამეში. აღნიშნულის გათვალისწინებით, საწარმოს წლიური წარმადობა 26800 ტონის ნაცვლად, გაიზარდა 58400 ტონამდე. ასევე, რეაბილიტაცია ჩაუტარდა და ექსპლუატაციაში შევიდა ქვაკირის საფქვაკი წისქვილი, დაფქული კირის წარმოების მიზნით, რომლის წარმადობა შეადგენს 15 ტ/სთ-ს. საწარმო მუშაობს წელიწადში 365 დღე, უწყვეტ (24 სთ) რეჟიმში.

შპს „ელბა ექსპორტის“ მიერ უნებართვოდ/შესაბამისი გადაწყვეტილების გარეშე განხორციელებული ტექნოლოგიური ცვლილებების შესახებ (სკოპინგის ანგარიშის ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში) შემდგომი რეაგირების მიზნით ეცნობა სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულებას - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია არსებული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების ალტერნატივების ანალიზი. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ალტერნატივების შერჩევა მოხდა ეკონომიკური, ტექნიკური და გარემოსდაცვითი საკითხების გათვალისწინებით. წარმოდგენილი ინფორმაციის შესაბამისად, საწარმოს წარმადობის გაზრდისთვის დაგეგმვის ეტაპზე, გახილულ იქნა არსებული შახტური ღუმელების რეაბილიტაცია ან მზრუნავი ღუმელების მონტაჟი. გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით, უპირატესობა მიენიჭა წარმადობის გაზრდას არსებული შახტური ღუმელების რეაბილიტაციის გზით და უარი ითქვა დამატებითი დაბინძურების გამომწვევი წყაროს შექმნაზე. ასევე, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებების დაგეგმვის ეტაპზე, განხილვის საგანს წარმოადგენდა კირის გამწოვისათვის ბუნებრივი აირის ან მყარის საწვავის (ანთრაციტის) გამოყენების საკითხი. ვინაიდან, ანთრაციტის გამოყენების

შემთხვევაში ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების მასშტაბი იქნებოდა უფრო მაღალი, უპირატესობა მიენიჭა კირის გამოწვის პროცესში ბუნებრივი აირის გამოყენებას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ნედლეულით (კირქვა) მომარაგება ხდება დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული კარიერიდან მარადაგახურული თვითმცლელი ავტომობილების საშუალებით. ნედლეულის ტრანსპორტირებისათვის გათვალისწინებულია დღის განმავლობაში 10-12 სატრანსპორტო ოპერაციის შესრულება. ტრანსპორტირებისთვის გამოიყენება ქ. თბილისის შემოვლითი გზა, გამარჯვება-რუსთავის გზის გავლით, ხოლო მეტალურგიული ქარხნის ტერიტორიაზე შემოსვლის შემდგომ, ტრანსპორტი გადაადგილდება შიდა გზებით. ნედლეულის მიწოდების ალტერნატიულ საშუალებად, ასევე განხილულია სარკინიგზო ტრანსპორტი. საწარმოში შემოტანილი ნედლეული თავსდება ნედლეულის მიღებისთვის განკუთვნილ ადგილზე, საიდანაც ე.წ. „გრეიფერის“ საშუალებით გადაიზიდება კაზმის მომზადების უბანზე.

კირის დამზადების ძირითად ტექნოლოგიურ პროცესს წარმოადგენს კირქვის გამოწვა შახტური ღუმელების მეშვეობით. კირის გამოწვა ხდება ბუნებრივი აირის გამოყენებით, ერთ ღუმელზე ბუნებრივი აირის საშუალო ხარჯი შეადგენს 350-400 მ³/სთ-ს, საპროექტო მაქსიმალური ხარჯი შეადგენს 500 მ³/სთ-ს. ღუმელებისთვის კირქვის მიწოდება ხდება მბრუნავი გამანაწილებელი მოწყობილობის დახმარებით, რომელიც შედგება ღარის, ე.წ. „მბრუნავი ფიალის“ და ჩამტვირთავი კონუსისგან. კირქვით შევსებული სკიპის აწევა ღუმელის ჩასატვირთ მოწყობილობამდე ხდება ელექტროჯალამბარის დახმარებით. სკიპით მიწოდებული კირქვა თავსდება ღარზე და გადადის მბრუნავ ფიალაში, საიდანაც იტვირთება ღუმელში და მიმდინარეობს კირის გამოწვის პროცესი, რომლის დასრულების შემდეგ, ღუმელიდან კირის გადმოტვირთვა ხდება სპეციალური მოწყობილობის დახმარებით. გამომწვარი კირის ნაწილი გადაიტვირთება რეალიზაციის უბანზე არსებულ სილოსში, ხოლო შედარებით დიდი ზომის ფრაქციები, ლენტური კონვეიერის მეშვეობით, გადადის კირის საფქვავე წისქვილის ბუნკერში. წისქვილი (15 ტ/სთ-ს) განთავსებულია ცალკე მდგომ საწარმოო შენობაში. დაფქული კირი, პნევმოტრანსპორტის საშუალებით, გადადის სილოსებში და მიეწოდება კირის გასაცემ უბანს, სადაც მოწყობილია კირის შესანახი 3 ერთეული სილოსი, თითოეული 80-100 ტ ტევადობით. პროდუქციის გაცემა ხდება ავტოტრანსპორტის გამოყენებით, სილოსიდან ავტომანქანის ძარაზე ჩამოტვირთვის გზით. საჭიროების შემთხვევაში შესაძლებელია სარკინიგზო ტრანსპორტის გამოყენებაც. საწარმოს დანადგარ-მოწყობილობის ტექნიკური მომსახურების მიზნით ობიექტზე ფუნქციონირებს მექანიკური საამქრო, შედულების უბანი და სხვა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად საწარმოში წყლის გამოყენება ხდება სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური მიზნებისთვის. ობიექტის წყლით მომარაგება ხორციელდება შპს „რუსთავის ფოლადის“ წყალმომარაგების ქსელიდან, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე. საწარმოში გამოყენებული სასმელ-სამეურნეო დანიშნულების წყლის რაოდენობა დღე-ღამეში შეადგენს დაახლოებით - 2,7 მ³-ს (წლიურად 985 მ³). ტექნიკური მიზნებისთვის წყალი გამოიყენება ამტვერების საწინააღმდეგოდ ნედლეულის დანესტიანებისათვის და შეადგენს დღე-ღამეში დაახლოებით - 1მ³-ს, ასევე წყლის გამოყენება ხდება გაზის

სანათურების და კომპრესორის გამაგრებულ ბრუნვით წყალმომარაგების სისტემაში. გაზის სანათურების გამაგრებელი სისტემის ტევადობა შეადგენს 300 მ³-ს, ხოლო წყლის დანაკარგის შევსებისათვის თვის განმავლობაში დამატებით იხარჯება 50 მ³ წყალი. კომპრესორის გამაგრებელი სისტემისათვის საჭირო წყლის ხარჯი თვის განმავლობაში შეადგენს - 50 მ³-ს. საწარმოს ტექნოლოგიური პროცესების სპეციფიკის გათვალისწინებით, საწარმოს ტერიტორიაზე საწარმოო ჩამდინარე წყლების წარმოქმნა არ ხდება. რაც შეეხება საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო ჩამდინარე წყლებს, წლის განმავლობაში წარმოიქმნება 965 მ³-მდე მოცულობის ჩამდინარე წყლები, რაც ჩაედინება მეტალურგიული ქარხნის ტერიტორიაზე არსებულ საკანალიზაციო ქსელში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს ტერიტორიაზე სანიაღვრე წყლების პოტენციურად დამაბინძურებელი ყველა წყარო განთავსებულია დახურულ სივრცეში.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია პროექტის განხორციელებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ. ამასთან, წარმოდგენილია ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომელიც გათვალისწინებულია მოსალოდნელი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისთვის ან/და შერბილებისთვის.

საწარმოს საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება, კერძოდ, შეწონილი ნაწილაკების წარმოქმნა და მათი ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევა, როგორც წარმოების პროცესში, ასევე ნედლეულისა და პროდუქციის ტრანსპორტირებისას. საწარმოში განხორციელებული ცვლილებების შედეგად, საწარმოს წარმადობის გაზრდის (26800-დან 58400 ტონამდე) შესაბამისად გაიზარდა ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების რაოდენობა. წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული შახტური ღუმელები აღჭურვილია მტვერდამჭერი სისტემებით - ციკლონებით, რომლის ეფექტურობა შეადგენს 90%-ს, ხოლო წისქვილი - ციკლონით და სახელოიანი ფილტრით, რომლის ეფექტურობაა 99%. შახტური ღუმელების აირმტვერდამჭერი სისტემები აღჭურვილი იქნება ონლაინ მონიტორინგის სისტემებით. ასევე, მტვრის ემისიის შემცირების მიზნით დაგეგმილია სილოსების აღჭურვა მტვერდამჭერი შესაბამისი ფილტრებით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გზმ-ის ეტაპზე მოხდება ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების კოეფიციენტების დეტალური გაანგარიშება საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული ყველა უბნის, შპს „რუსთავის ფოლადის“ მეტალურგიული ქარხნის და მიმდებარე ტერიტორიებზე არსებული საწარმოების მიერ გაფრქვეული ნივთიერებების სახეობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების გათვალისწინებით, ამასთან შემუშავდება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

საწარმოს ექსპლუატაციისას ხმაურის გავრცელების წყაროს წარმოადგენს ტექნოლოგიური დანადგარები და ტერიტორიაზე მოძრავი სატრანსპორტო საშუალებები. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების შედეგად საწარმოს ტერიტორიაზე ამოქმედდა კირის საფქვაკი წისქვილი და გაიზარდა ორი შახტური ღუმელის წარმადობა, რაც წარმოადგენს ხმაურის გავრცელების დამატებით წყაროს. აღნიშნული დანადგარები განთავსებულია დახურულ შენობებში, რაც ამცირებს ხმაურით გამოწვეულ ზემოქმედებას. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გზმ-ის ეტაპზე მოხდება, ხმაურის წარმოქმნისა და გავრცელების

კოეფიციენტების დეტალურად გაანგარიშება და შედეგები ასახული იქნება გზშ-ის ანგარიშში.

სკოპინგის ანგარიშს თანახმად, საწარმოს საქმიანობების პროცესში მნიშვნელოვანი რაოდენობით ნარჩენების წარმოქმნას ადგილი არ აქვს. მტვერდამჭერ სისტემებში მოხვედრილი კირის მტვერი პერიოდულად ბრუნდება ტექნოლოგიურ ციკლში. საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ძირითად წარმოიქმნება ფერადი და შავი ლითონების ჯართი, ზეთების ნარჩენები, შედუღების ელექტროდების ნარჩენები, ზეთებით დაბინძურებული ჩვრები და სხვა. საწარმოო ნარჩენს წარმოადგენს, ასევე სახელოებიანი ფილტრები, რომლის გამოცვლაც ხდება საჭიროების მიხედვით. ნარჩენი ზეთების ნაწილის გამოყენება ხდება მეორადად, წისქვილის საკისრების გაპოხვის მიზნით, ხოლო ნაწილი ნარჩენი ზეთი ინახება დაცულ ადგილზე და შემდგომი მართვისათვის გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიას. ლითონის ნარჩენი გადაეცემა მეტალურგიულ ქარხანას. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნება დეტალური ინფორმაცია ნარჩენების სახეობრივი/რაოდენობრივი შემადგენლობისა და მართვის შესახებ.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, კირის საწარმოს მიერ წარმოებული პროდუქციის მნიშვნელოვან რაოდენობას მოიხმარს რუსთავის მეტალურგიული ქარხანა, შესაბამისად პროდუქციის რეალიზაციასთან დაკავშირებული სატრანსპორტო ოპერაციების შედეგად სატრანსპორტო ნაკადებზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედებას მოსალოდნელი არ არის. **ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს ნედლეულის (კირის) ტრანსპორტირებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოზე.**

საწარმოს სპეციფიკის, მასშტაბისა და ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით, პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებით, სატრანსპორტო გადაზიდვების, ასევე ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელების კუთხით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნება შეფასებული გარემოს კომპონენტებზე კუმულაციური ზემოქმედების საკითხები და განხილული იქნება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საწარმოს ტერიტორია წარმოდგენილია ანთროპოგენური ზემოქმედების მქონე ლანდშაფტით, რომელიც ძირითადად დაფარულია მყარი საფარით და ღორღით. საწარმოო ტერიტორიაზე არ არის წარმოდგენილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა და ხე-მცენარეები. ტერიტორიაზე არ გვხვდება ფაუნის წარმომადგენლებისთვის ხელსაყრელი გარემო.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გასაჯაროება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე, სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ფეისბუქ გვერდზე და ვებგვერდზე, ასევე ინფორმაცია გაეგზავნა ცენტრის ყველა გამომწერს ელ. ფოსტის მეშვეობით, ხოლო სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის რეგიონალური წარმომადგენლების მიერ, განცხადებები განთავსდა საქმიანობის განხორციელების სიახლოვეს ინფორმაციის

გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, 2021 წლის 10 ნოემბერს, ქ. რუსთავის მერიის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა აღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა, რომელსაც ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის, შპს „ელბა ექსპორტის“, საკონსულტაციო ორგანიზაციის შპს „გამა კონსალტინგი“, სამოქალაქო მოძრაობის „გავიგუდეთ“ და არასამთავრობო ორგანიზაციის „დავიცვათ საქართველოს სისუფთავე“ წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის სხდომის მსვლელობისას, პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები/მოსაზრებები გამოთქვეს სამოქალაქო მოძრაობის „გავიგუდეთ“ და არასამთავრობო ორგანიზაციის „დავიცვათ საქართველოს სისუფთავე“ წარმომადგენლებმა. შენიშვნები/მოსაზრებები ძირითადად ეხებოდა მტვრის გავრცელების, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების წყაროების და შემარბილებელი ღონისძიებების, ასევე ავტომატური მონიტორინგის დანერგვის საკითხებს და სკოპინგის ანგარიშში დაშვებულ უზუსტობებს. სხდომაზე აღინიშნა, რომ სკოპინგის ანგარიშში მანძილი საწარმოდან შპს „ჰაიდელბერგცემენტ ჯორჯიას“ ცემენტის საწარმომდე არასწორად იყო მითითებული, ხოლო რუსთავის სასჯელაღსრულების დაწესებულება საერთოდ არ იყო განხილული. სამოქალაქო მოძრაობის „გავიგუდეთ“ და არასამთავრობო ორგანიზაციის „დავიცვათ საქართველოს სისუფთავე“ წარმომადგენლების კითხვებზე/შენიშვნებზე შესაბამისი კომენტარები გააკეთეს შპს „ელბა ექსპორტის“ და შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენლებმა. ატმოსფერულ ჰაერის ავტომატური მონიტორინგის დანერგვასთან დაკავშირებით, მათ აღნიშნეს, რომ დამოკიდებულია შესაბამის პროცედურებზე, მათ შორის მომწოდებელ კომპანიებთან მოლაპარაკებებზე. ასევე აღინიშნა, რომ საჯარო განხილვაზე გამოთქმული შენიშვნების/მოსაზრებები გათვალისწინებული იქნება გზმ-ის ეტაპზე და გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნება შესაბამისი ინფორმაცია.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრულ ვადაში სამინისტროში პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოადგინა სამოქალაქო მოძრაობამ „გავიგუდეთ“, რომელიც ეხება შემდეგ საკითხებს: საწარმოს ტერიტორიის მიწის ნაკვეთის საკადასტრო კოდის და საწარმოს მიმდებარედ არსებულ ობიექტების სრულად აღრიცხვას; საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოეს ობიექტებამდე მანძილების დაზუსტებას; თარიღის დაზუსტებას, როდესაც განხორციელდა კირის საწარმოს წარმადობის გაზრდა (მათ შორის, აღნიშნულის შესახებ სამინისტროს ინფორმირებას); ნედლეულის ტრანსპორტირებისა და ნარჩენების მართვის საკითხებს; საწარმოს მუშაობის გრაფიკის დაზუსტებას; ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების ონლაინ მონიტორინგის სისტემას; ხმაურის გავრცელებას; გრუნტის წყლებზე ზემოქმედების შეფასებას და ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებას. პროექტთან დაკავშირებით არგუმენტირებული შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროს მიერ მხედველობაში იქნა მიღებული და აისახა სკოპინგის დასკვნაში (გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საწარმოს ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1.გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2.გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;

3.გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;

3.2. გზშ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული იქნება საწარმოს ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების სახეები.

4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
- საწარმოში არსებული (მიმდინარე) საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- საწარმოში უკვე განხორციელებული და დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის აღწერა. ამასთან, საქმიანობის განხორციელების ადგილის საკადასტრო კოდი და GPS კოორდინატები, Shp ფაილებთან ერთად;
- ცვლილების გათვალისწინებით, არსებული საწარმოო ობიექტის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით. მათ შორის, გენ-გეგმაზე დატანილი უნდა იყოს საწარმოში არსებული და საპროექტო დანადგარები,

ტექნოლოგიური მოწყობილობები, ინფრასტრუქტურული ობიექტები, გაფრქვევისა და ხმაურის წყაროები;

- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა)
- დაზუსტებული მანძილები საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), დასახლებამდე (ქალაქი), სხვა სამრეწველო ობიექტამდე და ზედაპირული წყლის ობიექტამდე;
- ინფორმაცია 500 მ რადიუსის საზღვრებში არსებული ნებისმიერი ტიპის საწარმოს და წარმოების შესახებ (მანძილებისა და საქმიანობის მითითებით);
- საწარმოს ტერიტორიის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივა, ადგილმდებარეობის ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთება. **გზმ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული საპროექტო ალტერნატივები და შერჩეული ალტერნატივების გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;**
- საწარმოს არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური დანადგარების, ინფრასტრუქტურის, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უბნების აღწერა;
- კირის გამოწვის პროცესში პროცესში გამოსაყენებელი საწვავის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- ინფორმაცია მიმდინარე და დაგეგმილი საქმიანობის ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ, მათ შორის: საწარმოში არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური დანადგარების სიმძლავრე, წარმადობა და საპასპორტო მონაცემები;
- ინფორმაცია კირის წარმოების არსებული და დაგეგმილი წარმადობის, სამუშაო რეჟიმის შესახებ. საპროექტო და მაქსიმალური დატვირთვის პირობებში საწარმოს წარმადობის შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, მაქსიმალური დატვირთვის პირობებში საწარმოს მუშაობის შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ (წლის, თვის, დღისა და საათის განმავლობაში);
- ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების პირობების შესახებ, ასევე დეტალური ინფორმაცია ნედლეულის შემოტანისა და მზა პროდუქციის გატანის პროცედურების შესახებ, შესაბამისი სამომხრად მარშრუტის მითითებით (რუკაზე ჩვენებით, სქემატური ნახაზებით). ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკი (ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანის და გატანის პროცედურების სიხშირის მითითებით);
- ამასთან მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნეს დასახლებულ პუნქტ(ებ)ში გადაადგილების შესაბამისი პირობები, მაგ: დაბალი სიჩქარე, სამომხრად გზის მორწყვა, მარის გადახურვა, ღამის საათებში მოძრაობის აკრძალვა. ასევე წარმოდგენილი უნდა იქნეს აღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით რუსთვის მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების შესახებ ინფორმაცია;

- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების სქემის და გეგმა-გრაფიკის მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ტრანსპორტის შესახებ;
- სკოპინგის ანგარიშში მითითებულია, რომ საწარმოში ნედლეულის მიღება და მზა პროდუქციის რეალიზაცია შესაძლოა განხორციელდეს რკინიგზის საშუალებით. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს დეტალური ინფორმაცია სარკინიგზო ხაზის გამოყენებასთან დაკავშირებით, მათ შორის ტრანსპორტირების სქემა, პერიოდულობა და ა.შ;
- დეტალური ინფორმაცია ნედლეულის და მზა პროდუქციის დასაწყობების ადგილებისა და პირობების შესახებ;
- ინფორმაცია აირმტვერდამჭერი სისტემის, მათ შორის ციკლონის, სახელოიანი ფილტრების შესახებ (საპასპორტო მონაცემებისა და ეფექტურობის მითითებით);
- **ინფორმაცია აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების პარამეტრების დაცვის, მათ შორის სახელოიანი ფილტრების დროული გამოცვლის შესახებ;**
- საწარმოს სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური და საწარმოს ტექნოლოგიურ უბნებზე წარმოქმნილი სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარების მიმართულების შესახებ (აღნიშნული საკითხი მნიშვნელოვანია მტვრის ნაწილაკების გავრცელების მიმართულების კუთხით დასახლებულ პუნქტთან და ახლომდებარე საწარმოებში მომუშავე პერსონალთან მიმართებაში);
- ინფორმაცია ექსპლუატაციის ცვლილების ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობის, სახეობის, სახიფათობის მახასიათებლების და მათი შემდგომი მართვის საკითხების შესახებ, ნარჩენების მართვის კოდექსის და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტებით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით;
- საწარმოს ფუნქციონირების დროს შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა. მათ შორის საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების საკითხები, ასევე ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების აღწერა;
- დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანებითი ღონისძიებების შესახებ, გენ-გეგმაზე მითითებით;
- საწარმოში დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზების შესახებ.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს: ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა

გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში. ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა მონიტორინგის გეგმა, სადაც გათვალისწინებული იქნება საწარმოში მავნე ნივთიერებების ორგანიზებული გაფრქვევების ფაქტობრივი რაოდენობის უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის დანერგვისა და განხორციელების, მონიტორინგის შედეგების ონლაინ რეჟიმში ხელმისაწვდომობის საკითხი; მათ შორის, გაფრქვევის წყაროების, მონიტორინგს დაქვემდებარებული კომპონენტების, თვითმონიტორინგისთვის შერჩეული მეთოდის/ხელსაწყოს და სტანდარტის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია ჰაერგამწოვი, ჰაერგამწმენდი, აირმტვერდამჭერი სისტემის შესახებ (საპასპორტო მონაცემები; ეფექტურობის დამადასტურებელი დეტალური მონაცემები);
- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-გეგმაზე დატანით), ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება. შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებისა და მონიტორინგის საკითხების მითითებით; ხმაურის გავრცელების მინიმიზაციის მიზნით ყურადღება უნდა გამახვილდეს ხმაურის ინსტრუმენტულ მონიტორინგზე, საკონტროლო წერტილების (საწარმოს ტერიტორიაზე, უახლოეს დასახლებასთან), მონიტორინგის სიხშირის და მეთოდის მითითებით;
- ვიზრაციით გამოწვეული ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გარემოზე ზემოქმედების შეფასება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით (მათ შორის, ტრანსპორტირებისთვის გამოყენებული გზების მორწყვის და ტრანსპორტის დასუფთავების/რეცხვის საკითხი);
- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებით სატრანსპორტო ნაკადებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედების შეფასება ნიადაგზე და გრუნტის ხარისხზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა და გეოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება;
- ბიოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;

- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე. ინფორმაცია ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ რისკების შესახებ საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი, კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედება 500 მ-იან რადიუსში არსებული ყველა ობიექტის გათვალისწინებით და ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის, მათ შორის ატმოსფერულ ჰაერზე, ხმაურზე და სხვა ;
- საპროექტო ცვლილების გათვალისწინებით, საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- საპროექტო ცვლილების გათვალისწინებით, განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. დამატებითი საკითხები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- 2009 წელს გაცემული №90 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით განსაზღვრული პირობების შესრულების მდგომარეობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (განხილული იქნეს თითოეული პირობის შესრულების საკითხი/ანალიზი);
- ობიექტზე გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ ჩატარებული გეგმიური-არაგეგმიური შემოწმებების, გამოვლენილი დარღვევების (არსებობის შემთხვევაში) და მათი აღმოფხვრისთვის სამინისტროს მიერ განსაზღვრული ქმედებების/გონივრული ვადების შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიში საპროექტო ცვლილების გარდა უნდა მოიცავდეს არსებული სიტუაციის გათვალისწინებით მიმდინარე საქმიანობის და ტექნოლოგიური უზნების შესახებ ერთიან, დეტალურ ინფორმაციას და შეფასებას;
- გზშ-ის ანგარიშში ცალკე ქვეთავის სახით წარმოდგენილი იქნეს ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების არსებული მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია. ამასთან ქ. რუსთავში ჰაერის არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით, გზშ-ის ანგარიშში განისაზღვროს რამდენად შეცვლის დაგეგმილი წარმოება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების საერთო ფონს, ასევე საჭიროების შემთხვევაში მითითებული იყოს რა სახის ღონისძიებებს დაგეგმავს და განახორციელებს კომპანია ქ. რუსთავის საერთო ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით;

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გრუნტის წლებზე ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის, ასევე ანგარიშში აღნიშნულია, რომ გრუნტის წყლებზე ზემოქმედება არ იქნება მაღალი. აღნიშნული საკითხი დაზუსტებული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში;
- სკოპინგის ანგარიშში, საწარმოს ტერიტორიის აღწერილობით ნაწილში არ არის ასახული სასაჯელადსრულების დაწესებულება და 632 მეტრში არსებული სს „რუსთავილის“ ობიექტი. გზმ-ის ანგარიშში სრულად უნდა იქნეს ასახული საწარმოს გავლენის ზონაში არსებული ობიექტები;
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოდან შპს „ჰაიდელბერგცემენტ ჯორჯიას“ ცემენტის საწარმო დაშორებულია 850 მ-ით. ელექტრონული გადამოწმების შედეგად გამოვლინდა, რომ შპს „ჰაიდელბერგცემენტ ჯორჯიას“ საწარმოდან მანძილი შეადგენს 632 მეტრს და შპს „რუსელოსის“ საწარმოს საზღვრამდე მანძილი 632 მეტრია. აღნიშნული საკითხები დაზუსტებული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი ფოტომასალიდან ირკვევა, რომ საწარმოს ტექნოლოგიური პროცესის ნაწილი მიმდინარეობს ღია სივრცეში, განსაკუთრებით აღსანიშნავია კირქვის დასაწყობების სივრცეები. ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის შესაძლო გავრცელების გათვალისწინებით, გზმ-ის ანგარიშში განხილული უნდა იყოს ნედლეულის დახურულ სივრცეში დასაწყობების საკითხები;
- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია ტექნოლოგიურ (კირის გამოწვის) პროცესში გამოყენებული/გამოსაყენებელი საწვავის (ბუნებრივი აირი, მყარი საწვავი - ანთრაციტი) შესახებ ინფორმაცია.

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით). გზმ-ის ანგარიშში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „ელბა ექსპორტის“ მიერ, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ, ქ. რუსთავში კირის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიშში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.**